

**ผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**

**The Achievement of Learning Activity in Social Studies,
Religion And Culture SubStrand under “PEOPLE AND ENVIRONMENTAL UNIT”
Based on Philosophy of Sufficiency Economy using Open Approach Instructional
Model for Prathom Suksa I Students**

ณัชชา ทุนธรรมนอก (Natcha Tanutamnok)*

เพ็ญณี แร่อท (Pennee Narot)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก (r) = 0.20 – 0.58 ค่าความยากง่าย (P) = 0.52 – 0.92 และค่าความเชื่อมั่น ($KR\ 21$) = 0.70 แบบสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกผลการสอนประจำวันของครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 91.18 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

คำสำคัญ: รูปแบบการสอน Open Approach ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Keywords: Open Approach Instructional Model, Philosophy of Sufficiency Economy

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ และการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research aimed to 1) study the learning achievement of students through the management of learning activities for learning strand of Social Studies, Religion and Culture in learning unit of “Human and Environment” based on concept of Sufficiency Economy Philosophy through teaching technique of Open Approach for Prathom Suksa 1 Students in order to enhancing not less than 70% of all students to reach at least 70% of score and 2) study students’ desired behavior based on concept of Sufficiency Economy Philosophy in order to enhancing not less than 70% of all students to reach at least 80% of score. Research instruments consisted of 8 lesson plans for learning unit of “Human and Environment”, exercises for each lesson plan, measurement form for students’ learning achievement by have $r = 0.20 - 0.58$, $P = 0.52 - 0.92$, and $KR 21 = 0.70$, observation form for behavior of desired characteristics based on concept of Sufficiency Economy Philosophy, record form for instructional behavior, daily result of teacher’s teaching and interview form. Data was then analyzed for mean, standard deviation and percentage.

Research findings can be concluded as follows:

Learning achievement found that 30 students or 88.23% of them could reach not less than 21 scores or 70% of expected scores. Students’ desired behavior based on concept of Sufficiency Economy Philosophy found that 31 students or 91.18% of them could reach not less than 14 scores or 80% of expected scores.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบัน ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านประชากร สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมือง ผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบที่เห็นได้ชัดจะเป็นผลทางลบ ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นนับวันมีความรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งแบบเฉียบพลันและแบบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และยังแสดงถึงภัยอันตรายที่ใกล้เข้ามา อันได้แก่ อุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้น ปรากฏการณ์ เอล นีโน ภัยแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล มลพิษต่าง ๆ ทางดิน น้ำ อากาศ มลพิษจากโรงงาน การจราจร ของเสียจากบ้านเรือน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกลายเป็นปัญหาที่ทั่วโลกต้องเผชิญ โดยเป็นสิ่งที่บอกเหตุว่า ถึงเวลาแล้วที่มนุษย์จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินชีวิต การศึกษาเป็นเครื่องมือ

ที่สำคัญยิ่ง ที่จะทำให้ประชาชนได้มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเกิดพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นหลักโดยถือว่าคนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาทุกเรื่อง ซึ่งการพัฒนาคนนั้นต้องพัฒนาการศึกษาเพราะการศึกษาทำให้เกิดผลการกระทำที่มีคุณภาพ ถึงแม้ว่าจะใช้เวลานานก็ตาม แต่ทำให้ทุกคนในสังคมได้รับรู้และเข้าใจในเรื่องของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม โดยรัฐบาลได้พยายามสอดแทรกความรู้ในเรื่องนี้ไว้ในการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนการให้ความรู้กับประชาชนอย่างทั่วถึง โดยทางสื่อมวลชนและการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อให้การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้บรรลุเป้าหมาย แนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีการหนึ่ง คือ การให้การศึกษาแก่นักเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยเริ่มต้นตั้งแต่โรงเรียนในชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควบคู่กันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่กำลังอยู่ในวัยเยาวชนที่จะ

เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป
เยาวชนของชาติอยู่ในช่วงอายุ 12-18 ปี ซึ่งเป็นทรัพยากร
ที่กำลังเติบโตจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ และเป็นพื้นฐานที่จะ
เข้าสู่วัยในตลาดแรงงานของประเทศอีกด้วย (สำออง
สีหาพงษ์ อ้างถึงใน จันทรวิภา อ่อนพิง, 2545)

การสอนสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการให้
การศึกษาอย่างหนึ่งที่มีมุ่งสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้
ความสำนึก รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยผู้เรียนรู้แนวคิด
หลัก เพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติให้เกิดความเข้าใจและ
ซาบซึ้งถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ฝึก
การรู้จักคิด ตัดสินใจให้มีการแสดงออกที่เหมาะสม (ศิริพร
หงส์พันธ์, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย
เกี่ยวกับการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยในกระบวนการ
จัดการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม
กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม
มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องการจัดการ
บำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (คณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2545) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดเนื้อหาสิ่งแวดล้อมอยู่ใน
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระ
สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ การจัด
การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออกมาเป็น
รายวิชาแต่จะมีการบูรณาการอยู่ในรายวิชาต่าง ๆ โดย
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นให้
ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์ในการศึกษา
หาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในเชิงมิติ
สัมพันธ์ ทั้งในส่วนของประเทศไทยกับโลกที่เราอาศัยอยู่มี
ความสามารถที่จะอธิบายตำแหน่งแหล่งที่ แบบแผนและ
กระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปรากฏการณ์
ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม คติวิเคราะห์
และตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสังคมคุณภาพชีวิต
และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติและ
ผลกระทบที่มีต่อโลก

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนนั้นจำเป็นอย่าง
ยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทั้งทางด้านเนื้อหาและกิจกรรม

เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนเกิดความตระหนักและ
มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา
และเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ควรมีการพัฒนาควบคู่ไป
กับการเรียนการสอนในโรงเรียน การศึกษาที่มุ่งหวังให้เกิด
การเรียนรู้ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการที่จะรักษา
และปรับปรุงคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของคนรุ่นปัจจุบัน
จนถึงรุ่นลูกหลานในอนาคต เรียกว่า “การศึกษาเพื่อ
ความยั่งยืน” ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2544 มีบทบัญญัติไว้ในหมวด 4 ว่าด้วยแนว
การจัดการศึกษา มาตรา 22 กล่าวถึง การจัดการศึกษา
ต้องยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ
จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม
ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2542)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ
เรียนการสอนแบบเปิด Open Approach โดยแนวคิดของ
ระบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนแบบแก้ปัญหา
(Problem Solving) และการสอนแบบสืบสวนสอบสวน
(Inquiry) ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำมาใช้
ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ในวิธีการแบบเปิด (Open
Approach) ต้องอาศัยทักษะกระบวนการคิด กิจกรรมที่
นำมาใช้จะเป็นกิจกรรมที่หลากหลายทั้งเกม กรณีตัวอย่าง
บทความ ข่าว ฯลฯ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้นี้จะสร้าง
ขึ้นเป็นสถานการณ์โดยใช้ปัญหาปลายเปิด สถานการณ์
ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะประกอบไปด้วย 3 สถานการณ์ ดังนี้
(ไมตรี อินทรประสิทธิ์, 2547) **สถานการณ์ A** เป็นการกำหนด
สถานการณ์ที่เป็นปัญหา **สถานการณ์ B** เป็นการสืบเสาะ
หาข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา **สถานการณ์ C**
เน้นสถานการณ์ใหม่ที่พัฒนาขึ้นมากกว่าที่มีอยู่ ซึ่งการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการนี้จะสามารถตอบสนอง
ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนจะมี
ส่วนร่วมในหลากหลายรูปแบบ เป็นการส่งเสริมกระบวนการ
คิดอย่างอิสระของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้
แสดงความคิดเห็น ได้รับรู้ความคิดเห็น และนำคำตอบ
หรือแนวคิดที่แตกต่างนั้นมาค้นหาความสัมพันธ์เป็นความ
คิดรวบยอดด้วยตนเอง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน รัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและระมัดระวังในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีสำนึกคุณธรรม สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม วัตถุ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือของการพัฒนาที่กำหนดทิศทางไปสู่สังคมแห่งความพอเพียง ระบบการศึกษาจึงมีหน้าที่จะต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษานับพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องสอนให้ผู้เรียนคำนึงถึงความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า เตรียมพร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้ทัน หมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ต่าง ๆ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต นอกจากนี้ การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้และ ผู้รู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะในระบบโรงเรียน ควรพัฒนาระบบการเรียนรู้พร้อมกับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายต่อเนื่อง เป็นการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน (ปริญานุษ พิบูลสรวุฑ, 2549)

กระทรวงศึกษาธิการที่ได้มีนโยบายส่งเสริมการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน (กรมวิชาการ, 2542) ซึ่งจากสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนยังไม่ได้เน้นการปลูกฝัง และพัฒนาให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมากนัก ซึ่งผลกระทบต่อสถานะแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและ

อนาคต อันเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์อย่างจริงจัง ซึ่งแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้างต้นได้ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเริ่มต้นและปลูกฝังได้โดยผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเป็นกิจกรรมที่เริ่มจากตัวผู้เรียนแต่ละคนให้ได้ก่อน เช่น การเก็บขยะ การประหยัดพลังงาน จากนั้นจึงขยายผลไปสู่กิจกรรมที่ต้องร่วมปฏิบัติกับผู้อื่น เช่น กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การกำจัดขยะในโรงเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่าง ปัจจัยที่ตนเองมีต่อสิ่งแวดล้อม ภายนอกทั้ง 4 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คือ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเปิด Open Approach โดยสาระการเรียนรู้ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในหน่วย มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม นั้นประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach นี้ เป็นการเริ่มต้นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของนักเรียนให้เกิดแก่นักเรียน และยังสามารถนำมาเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาการศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอдинแดง) ระดับประถมศึกษา จำนวน 34 คน ปีการศึกษา 2552
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หน่วยการเรียนรู้เรื่อง “มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม” หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ จากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน
2. แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งมีความพอเพียงในด้าน การมีเหตุผล ความรอบคอบ และความพอประมาณ โดยในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเปิด Open approach หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสถานการณ์ต่างๆ ให้มีลักษณะที่เป็นปัญหาแบบเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด โดยกำหนดสถานการณ์ไว้ 3 แนวทาง คือ

สถานการณ์ A เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อกระตุ้นให้ได้แนวทางหรือคำตอบที่หลากหลาย ผู้เรียนพยายามคิดหาคำตอบหรือแนวทาง เพื่อตอบคำถามของปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กว้างขวาง

สถานการณ์ B เป็นการสืบเสาะหาข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่ โดยครูชี้แนะให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับความสัมพันธ์หรือแนวคิดอื่นๆ ที่หลากหลายที่ได้มาเพื่อบูรณาการคำตอบให้เกิดการเชื่อมโยงกันเป็นความรู้ใหม่ที่สูงกว่าความรู้เดิม

สถานการณ์ C เน้นสถานการณ์ใหม่ที่พัฒนาขึ้นมากกว่าที่มีอยู่ นักเรียนพยายามที่จะสร้างปัญหา โดยอาศัยพื้นฐานจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากสถานการณ์ B และจากการที่ได้แก้ปัญหา นักเรียนจะสามารถหาคำตอบที่มีลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปมากขึ้น

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการประเมินผลระหว่างเรียนและการทดสอบหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พฤติกรรมความพอเพียงในด้านการมีเหตุผล ความรอบคอบ และความพอประมาณ ซึ่งมีพื้นฐานความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไข โดยเป็นพฤติกรรมที่ได้จากการประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียนตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบ One Shot Case Study เป็นการศึกษาเพียงกลุ่มเดียว และวัดผลที่เกิดขึ้นในภายหลัง (ประภาพร ศรีตระกูล, 2550) ซึ่ง **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง) ระดับ
ประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน
34 คน **ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่**

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วย
การเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open
Approach ประกอบไปด้วย โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้
เนื้อหา แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับ
สิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้
รูปแบบการสอน Open Approach

3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เกิดจากการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับ
สิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้
รูปแบบการสอน Open Approach

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติจริง
หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แผน
การจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบฝึกหัดในแต่ละ
แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบจาก
ผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน ได้แก่ ผศ.จรรยา บุญมีประเสริฐ,
อนุชนาฏ เนสุสินธุ์ และ อ.จิระวรรณ สร้อยเงิน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียน เป็นคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
20 คะแนน โดยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนก
(r) = 0.20 - 0.58 ค่าความยากง่าย (P) = 0.52 - 0.92
และค่าความเชื่อมั่น ($KR 21$) = 0.70

3. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของนักเรียน เป็นแบบฟอร์มที่ผู้วิจัย บันทึกพฤติกรรมที่
พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
นักเรียนในแต่ละชั่วโมง

4. แบบบันทึกพฤติกรรมการณ์การเรียนการสอน
เป็นแบบฟอร์มที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกจากพฤติกรรมการณ์เรียน
การสอนในแต่ละชั่วโมง

5. แบบบันทึกผลการสอนประจำวันของครู เป็น
แบบฟอร์มที่ครูผู้สอนจดบันทึกผลจากการดำเนินการสอน
ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง
การเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้
ดำเนินการ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบ
การสอน Open Approach ได้แก่ การศึกษาเอกสารต่างๆ
เพื่อการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2. ดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่ม
เป้าหมาย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทำ
กิจกรรม การเรียนรู้ตามแผน สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
ประเมินคุณลักษณะ

3. หลังการใช้แผน ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียนหลังจบกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้
เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต
พฤติกรรมการณ์การเรียนการสอนมาวิเคราะห์โดยการประมวล
เป็นความเรียงร่วมกับผลของการนำรูปแบบการสอนไป
ใช้เป็นรายแผนการจัดการเรียนรู้ และวิเคราะห์ข้อมูล
เชิงปริมาณ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์ SPSS โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
S.D.

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

สามารถสรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม คือ 14 คะแนน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 88.23 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.12 คิดเป็นร้อยละ 90.60

พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ เรื่องมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม คือ 14 คะแนน จำนวน 31 คน คิดเป็น ร้อยละ 91.18 ซึ่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ในส่วนของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ค่อยแสดงให้เห็นมากยิ่งขึ้นเมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ในช่วงแผนการจัดการเรียนรู้ช่วงหลัง โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Open Approach และการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยในส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยวิธีแบบ Open Approach เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอน ชัดเจน โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้พบกับสถานการณ์ปัญหา ทบทวนความรู้เดิม โดยการใช้สถานการณ์ปัญหาและคำถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน เช่น ผู้เรียนและผู้วิจัยร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับภาพสิ่งแวดล้อมทั้งสองว่าภาพที่เห็นบนกระดานเป็นภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา โดยมีทั้งสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น 2) ขั้นสืบเสาะหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา จากการเสนอ

สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความคิดแก้ปัญหา ทำให้เกิดความสนใจ และมีแรงจูงใจอยากรู้อยากเห็น เพื่อที่จะขจัดปัญหา และกิจกรรมกลุ่มย่อย แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนในกลุ่มได้มีการช่วยเหลือกันในการทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน มีความเข้าใจในวิธีดำเนินการแก้ปัญหา ที่กลุ่มได้ร่วมกันสร้างขึ้นผู้วิจัยจะใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนหาวิธีการแก้ปัญหาเพิ่มเติม ผู้เรียนพยายามค้นหาวิธีการใหม่ที่แตกต่างจากวิธีการเดิม เช่น ผู้วิจัยให้ผู้เรียนยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นตามที่ผู้เรียนรู้จัก โดยให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา กลุ่มละ 1 คนแล้วมาแข่งกันบอกสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยขณะที่ผู้เรียนตอบ ผู้วิจัยเขียนคำตอบของผู้เรียนบนกระดานของแต่ละฝั่งว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งในขั้นนี้ ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแข่งขันมาก พยายามช่วยเพื่อนที่เป็นตัวแทนตอบ ภายในกลุ่มมีการช่วยกันคิดหาคำตอบ 3) ขั้นสรุปขยายปัญหาใหม่เพื่อพัฒนา ผลการสร้างปัญหาใหม่ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้สรุปแนวคิดหลักการ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ขั้นตอนและแนวทางแก้ปัญหา ผู้เรียนจะสรุปตามที่เข้าใจ ถึงแม้ว่าการใช้ภาษายังไม่ชัดเจนไม่ครอบคลุม ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนร่วมทำกิจกรรมที่หลากหลายมุ่งสู่การปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นนำเพื่อกระตุ้นและสร้างความสนใจ สอนโดยใช้กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงขั้นวิเคราะห์และร่วมกันสรุป เป็นการให้ผู้เรียนได้สรุปเป็นความรู้ด้วยตนเอง พร้อมด้วยการวัดและประเมินผล เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียน โดยใช้ข้อสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม การพิจารณาชิ้นงาน ทั้งงานกลุ่มและงานเดี่ยว (สัตดา ศิลาน้อย และคณะ, 2544) การดำเนินการวิจัยตามกลยุทธ์ของ สิริวิรัตน์ เพ็งบุญ (2546) โดยใช้กิจกรรมร่วมแรงร่วมใจ กิจกรรม ใฝ่ความดี เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจการนักเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและค่านิยมอันพึงประสงค์แก่

นักเรียน ส่งผลให้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ครู ผู้ปกครอง และ ผู้เกี่ยวข้องต้องเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีแผน การปฏิบัติงานที่ชัดเจน ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันในแนวทาง ปฏิบัติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนให้ผล สอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของการศึกษาพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ที่เกิดจากการสอน ตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจิตสำนึกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมให้ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมการสำรวจพื้นที่บริเวณโรงเรียน หรือจะเป็น การอภิปรายในชั้นเรียน โดยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ค่อย ปรากฏในผู้เรียนมาก ๆ เมื่อถึงแผนการจัดการเรียนรู้ ในช่วงหลัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนา พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงควรศึกษาผลหลังการจัดกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่องเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. การประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรให้พ่อ แม่ และผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของ ผู้เรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ยึดถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและ ซึมซับเป็นวิถีชีวิต

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอน Open Approach ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การสอน Open Approach ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนที่เกิดหลังการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแนวคิดที่เกิด จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอน Open Approach ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

2. ควรนำแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ รูปแบบการสอน Open Approach ไปใช้ในสาระ การเรียนรู้ กลุ่มอื่นและระดับอื่น หรือปรับใช้กับเนื้อหาอื่นตามความ เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาพฤติกรรมที่ พึงประสงค์เข้ากับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2. ควรทดลองศึกษาผลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ ต่อไป

3. ควรศึกษาหารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยออกแบบการวิจัยให้ พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2545). **แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัญญารัตน์ แสงวสุ. (2547). **การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านกระทุ่ม อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2547). **การพัฒนาผู้เรียน : ความท้าทาย โอกาส และการบูรณาการ**. ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.
- จันทรวีภา อ่อนพิง. (2545). **พฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ดวงสมร สารแสน. (2550). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตนา เขมมณี. (2540). **การสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร ศรีตระกูล. (2550). **แบบฝึกหัดและเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา 217 720 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา**. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปริญญช พิบูลสรารุ. (2551). **คลังหลวงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. (โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง). กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์.
- ปริญญช พิบูลสรารุ. (2549). **เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. (2547). **เอกสารประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของ พ.ร.บ. การปฏิรูปการศึกษา 2542 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธี Lesson Study Approach**. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- ลัดดา ศิลาน้อย, อังคณา ตุงคะสมิต, นิลมณี พัทพ์ และเมตตา ศิลาพันธุ์. (2544). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวิชาสังคมศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา 2**. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ศิลาน้อย. (2548). **ปัญหาปลายเปิด Open Approach ในวัตกรรมการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. วารสารศึกษาศาสตร์, 29 (1), 24-34.

ลัดดา คิลาน้อย และคณะ. (2551). **คู่มือการพัฒนาสาระการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. ขอนแก่น:

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). **Constructivism**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริพร หงส์พันธ์. (2542). **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน**. นครราชสีมา:

โปรแกรมวิทยาศาสตรสิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สิริรัตน์ เพ็งบุญ. (2546). **การพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองยาย อำเภอบึงจักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สร้อยทิพย์ ทองใหญ่. (2551). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**

ด้วยการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ “ชุมชนศรีธาตุกับเศรษฐกิจพอเพียง” ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). **เรียนรู้...บูรณาการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุดารัตน์ ศรีใส. (2547). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยบูรณาการ เนื้อหาหน่วยมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุภาพร คำยิ่ง. (2549). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และทักษะการคิดพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ตามแนวคิดของ YAGER**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.